
Via overzicht en inzicht naar een

Scherp Zicht
op de toekomst

A stylized graphic of an eye, composed of overlapping shapes in shades of blue, green, and yellow, positioned behind the main title text.

Omgevingsanalyse voor de
meerjarenplanning 2020-2025:
Update bij aanpassing nr. 1 meerjarenplan

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Externe omgevingsanalyse	4
2.1	Demografie	5
2.2	Ruimte en infrastructuur	8
2.3	Wonen en woonomgeving	10
2.4	Mobiliteit.....	13
2.5	Milieu en klimaat.....	14
2.6	Cultuur en vrije tijd	16
2.7	Overheid	17
2.8	Armoede	18
2.9	Samenleven.....	21
2.10	Onderwijs en vorming.....	22
2.11	Ondernemen en werken	23
2.12	Zorg en gezondheid.....	24
3	Interne omgevingsanalyse	25
3.1	Aanpak van organisatiebeheersing	26
3.2	Doelstellingen- en procesmanagement.....	26
3.3	Belanghebbendenmanagement	26
3.4	Monitoring	27
3.5	Financieel management	27
3.6	Organisatiestructuur	27
3.7	Personeelsbeleid	28
3.8	Organisatiecultuur	28
3.9	Informatie en communicatie	28
3.10	Facilitaire middelen, opdrachten en contracten.....	29
3.11	ICT	29

1 Inleiding

De omgevingsanalyse, die werd gemaakt begin 2019, vormt de basis van het meerjarenplan 2020-2025. Naar aanleiding van de aanpassing van het meerjarenplan voor stad en OCMW worden de externe en interne omgevingsanalyse geactualiseerd.

Enkel de wijzigingen worden opgenomen in dit document. Het hoofddocument 'Omgevingsanalyse en inspiratienota voor de meerjarenplanning 2020-2025' blijft de oorspronkelijke omgevingsanalyse, die samen met deze actualisering 'Addendum omgevingsanalyse en inspiratienota voor de meerjarenplanning 2020-2025' dient gelezen te worden.

2 Externe omgevingsanalyse

In de externe omgevingsanalyse bundelen we de belangrijkste kansen en bedreigingen. Concreet worden die factoren in kaart gebracht die een gunstige of een negatieve invloed kunnen hebben op de werking van de organisatie.

Om de externe omgeving zo volledig mogelijk in kaart te brengen werd gebruik gemaakt van de 12 thema's van de Gemeentemonitor van 2018¹:

- Demografie
- Ruimte en infrastructuur
- Wonen en woonomgeving
- Mobiliteit
- Milieu en klimaat
- Cultuur en vrije tijd
- Overheid
- Armoede
- Samenleven
- Onderwijs en vorming
- Ondernemen en werken
- Zorg en gezondheid

Per thema wordt nagegaan of de gegevens nog actueel zijn. De gegevens zijn afkomstig van verschillende bronnen, waarvan voornamelijk:

- Provincies.incijfers.be: de gegevens van de website zijn geactualiseerd en worden in de omgevingsanalyse aangepast.
- Statistiekvlaanderen.be (zij baseren zich onder andere op cijfers van Statbel)

De oorspronkelijke omgevingsanalyse is gebaseerd op de resultaten van de Gemeentemonitor 2018, waarvoor een bevraging werd uitgevoerd onder de bevolking in 2017. De Vlaamse overheid bevroeg momenteel opnieuw de inwoners. De resultaten daarvan worden in 2021 bekend gemaakt. Momenteel worden deze dus niet aangepast.

De actualisering van de externe omgevingsanalyse gebeurt per thema en indien er meer recente gegevens online beschikbaar zijn of gekend zijn bij de organisatie. Er wordt ook bijkomende informatie opgenomen in dit document.

¹ <https://gemeente-en-stadsmonitor.vlaanderen.be/naar-de-cijfers/jouw-gemeente-cijfers>

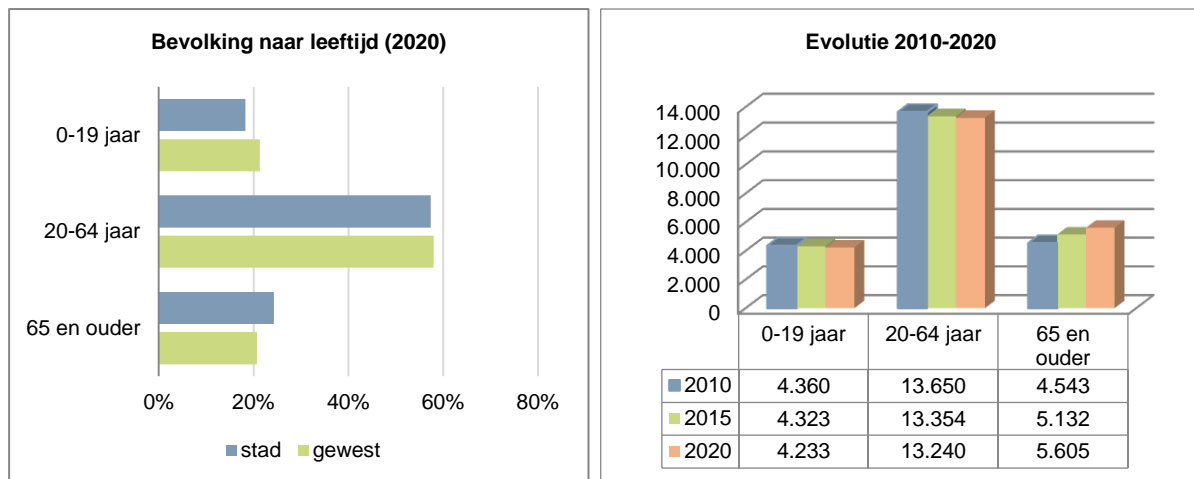
2.1 Demografie

Dit onderdeel werd geactualiseerd op basis van de gegevens van Statistiekvlaanderen.be, tenzij anders vermeld.

Scherpenheuvel-Zichem heeft 23.078 inwoners (01.01.2020), ongeveer gelijk verdeeld in mannen en vrouwen. Het aantal inwoners neemt tussen 2010 en 2020 toe van 22.553 tot 23.078. Dit is een stijging van 2,3%. In Vlaanderen is de evolutie van de bevolking tijdens die periode gemiddeld + 6%.

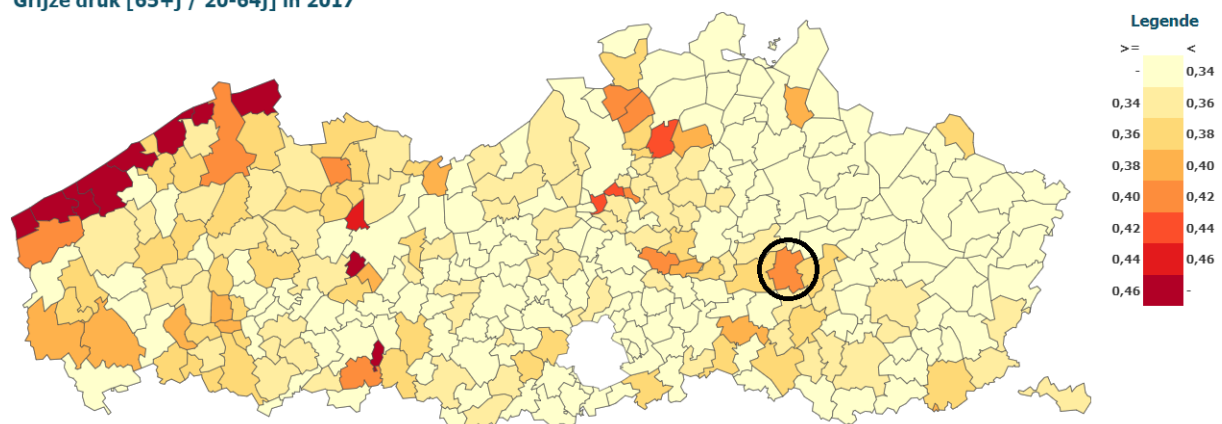
De groei van de bevolking van Scherpenheuvel-Zichem is het grootst bij 65-plussers. Hier merken we een toename van 23,4% ten opzichte van 2010. Bij de + 80-jarigen is dat zelfs 52,2 %. Het aandeel 65-plussers bedraagt in onze stad 24,3% van de totale bevolking. Dit is meer dan het Vlaamse gemiddelde dat op 20,7% ligt.

Het aandeel van de 20-64-jarigen (dit is de actieve bevolking) neemt tussen 2010 en 2020 af met 3,0%. Ook het aandeel tot 19 jaar neemt af met 2,9%.

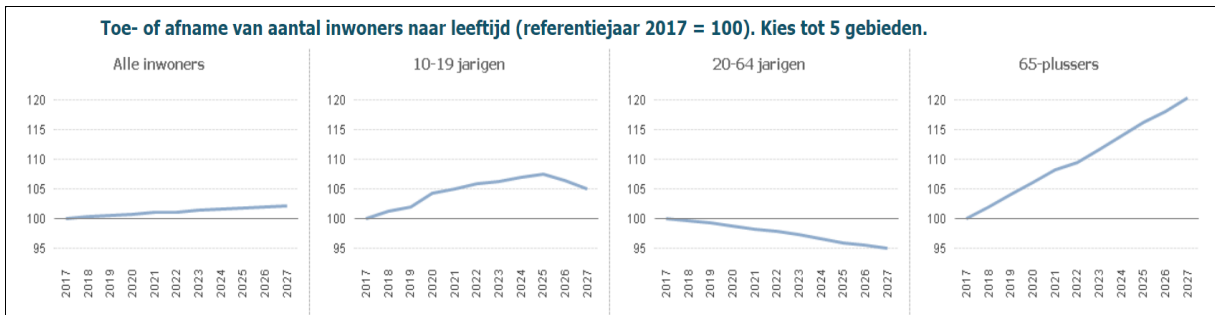
De volgende kaart toont de grijze druk in Vlaanderen in 2017. Dit is het aantal 65-plussers ten opzichte van de actieve bevolking.

Grijze druk [65+j / 20-64j] in 2017

Volgens de prognoses zal de officiële bevolking evolueren van 23.078 in 2020 naar 23.428 in 2027.

De volgende grafieken tonen een vooruitberekening van de verschillende leeftijdsgroepen tussen 2018 en 2027. Vooral de 65-plussers zullen in de toekomst een groeiende doelgroep zijn. De vergrijzing en verzilvering² van Scherpenheuvel-Zichem zet zich ook de volgende jaren nog verder door.

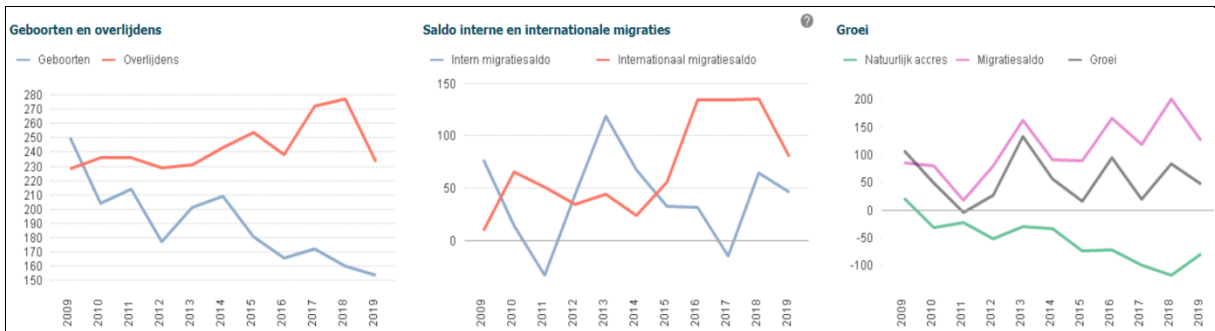

Vanaf 2010 zijn er in onze stad jaarlijks meer overlijdens dan geboortes, waardoor er geen natuurlijke toename is van de bevolking.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
geboorten	204	214	177	201	209	181	166	172	160	154
overlijdens	236	236	229	231	243	254	238	272	277	233
natuurlijk accres	-32	-22	-52	-30	-34	-73	-72	-100	-117	-79

In 2019 lag het aantal geboorten per 1.000 inwoners in het Vlaamse Gewest op 9,5. Scherpenheuvel-Zichem ligt met 6,7 geboorten per 1.000 inwoners onder dat gemiddelde.

De bevolking groeit door internationale verhuisbewegingen en door interne verhuisbewegingen.

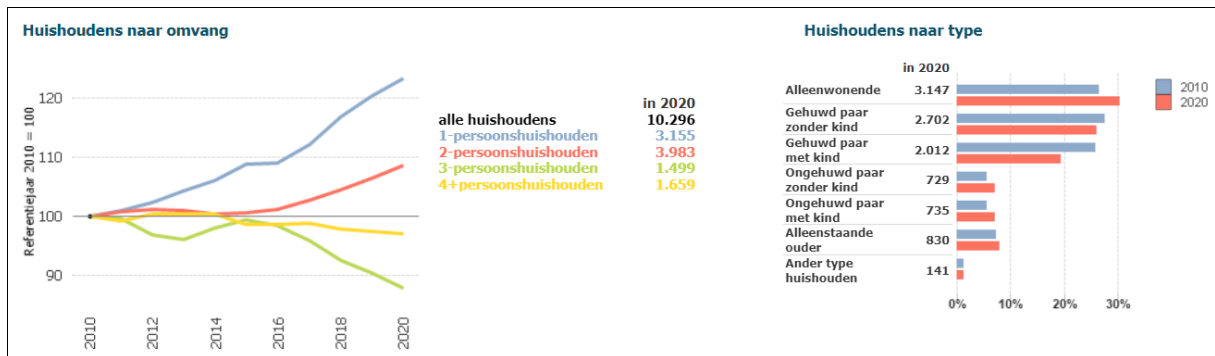
Het aandeel inwoners in 2020 met een niet-Belgische huidige nationaliteit, geboortenationaliteit of herkomst ligt lager dan gemiddeld in de provincie Vlaams-Brabant en in het Vlaamse gewest.

	stad	provincie	gewest
niet-Belgische huidige nationaliteit (t.o.v. alle inwoners)	4,5%	10,7%	9,6%
niet-Belgische geboortenationaliteit (t.o.v. alle inwoners)	7,1%	18,8%	16,8%
niet-Belgische herkomst (t.o.v. alle inwoners)	10,0%	26,6%	23,3%

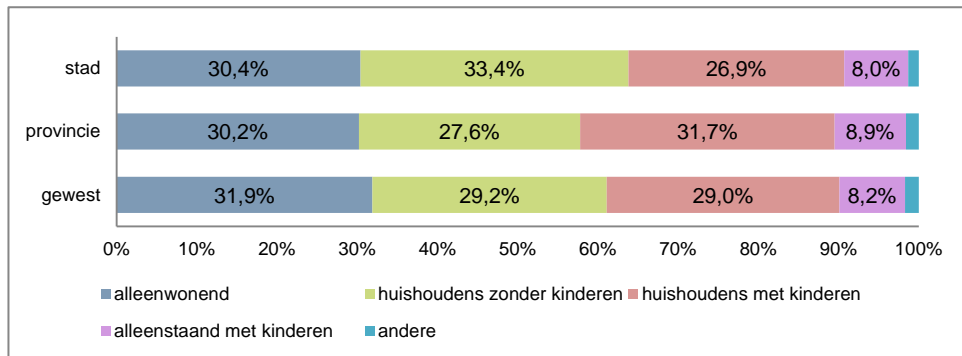
Bron: provincies.incijfers.be

² Verzilvering: Toenemend aandeel oudste ouderen binnen het segment van de oudere bevolking (= bevolking 80 jaar en ouder/bevolking 65 jaar en ouder).

In 2020 wonen de meeste van onze inwoners in 10.296 private huishoudens. Een kleiner gedeelte woont in collectieve huishoudens, zoals rusthuizen, instellingen,

Het aantal alleenwonenden is voor onze stad vergelijkbaar met de provincie en Vlaanderen. Het aantal huishoudens zonder kinderen ligt hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Het aantal huishoudens met kinderen ligt dan weer iets lager dan het gemiddelde in Vlaanderen en in de provincie.

Bron: provincies.incijfers.be

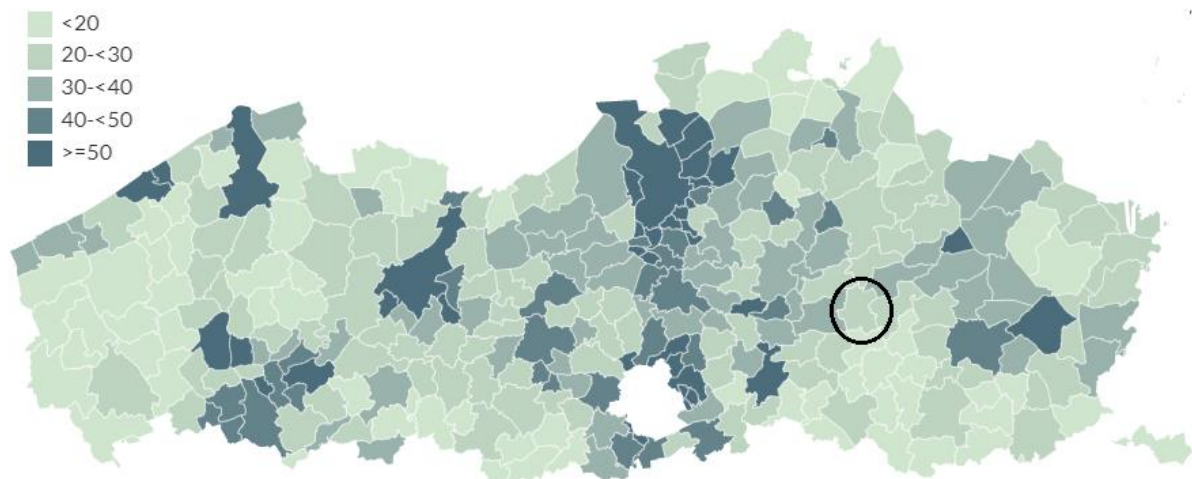
2.2 Ruimte en infrastructuur

Voor de titel 'Ruimte en infrastructuur' maken we gebruik van de gegevens uit de Gemeentemonitor tenzij anders vermeld. Er is nog geen actualisering van de Gemeentemonitor beschikbaar. Er worden enkele gegevens van Statistiek Vlaanderen en van Provincies.incijfers bijgevoegd.

Begin 2019 was 28,5% van Vlaanderen bebouwd. In Scherpenheuvel-Zichem is dat 26,1%.

Bebouwde oppervlakte

Gemeenten van Vlaams Gewest, 2019, in % van totale oppervlakte

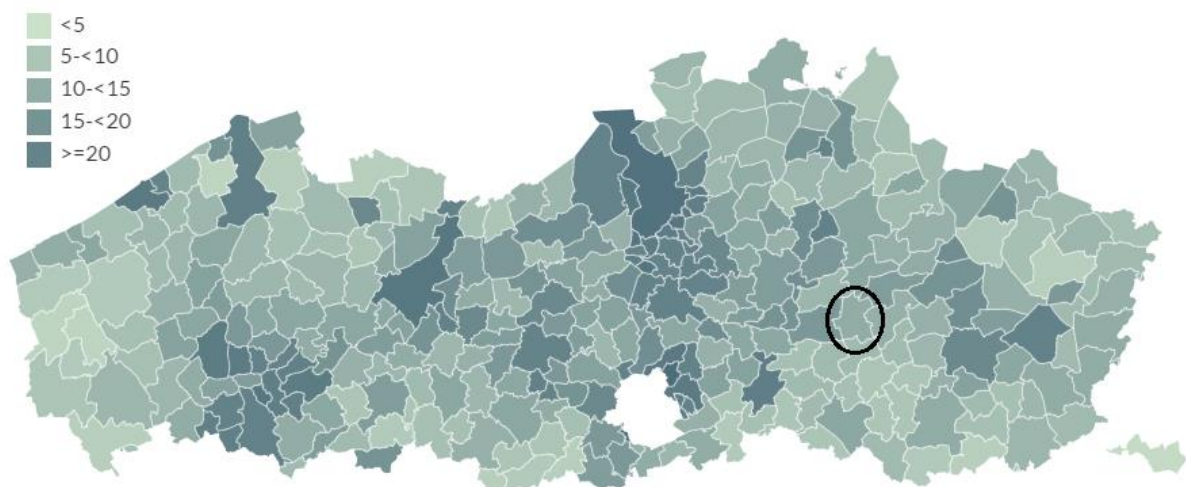

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Op basis van gegevens van 2015 wordt geschat dat 16% van de totale oppervlakte in Vlaanderen afgedekt of verhard is. Voor Scherpenheuvel-Zichem is dat 12%.

Verharding

Gemeenten van Vlaams Gewest, 2015, in % van totale oppervlakte

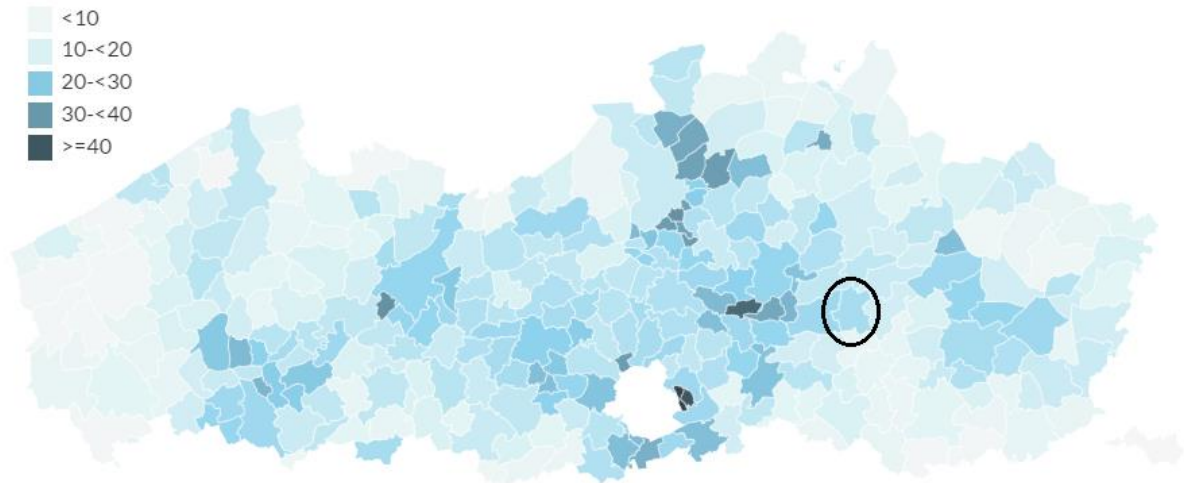

Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen, bewerking Statistiek Vlaanderen

In het hele Vlaamse Gewest wordt 13% van de oppervlakte ingenomen door woningen en tuinen. In Scherpenheuvel-Zichem is dat 17%.

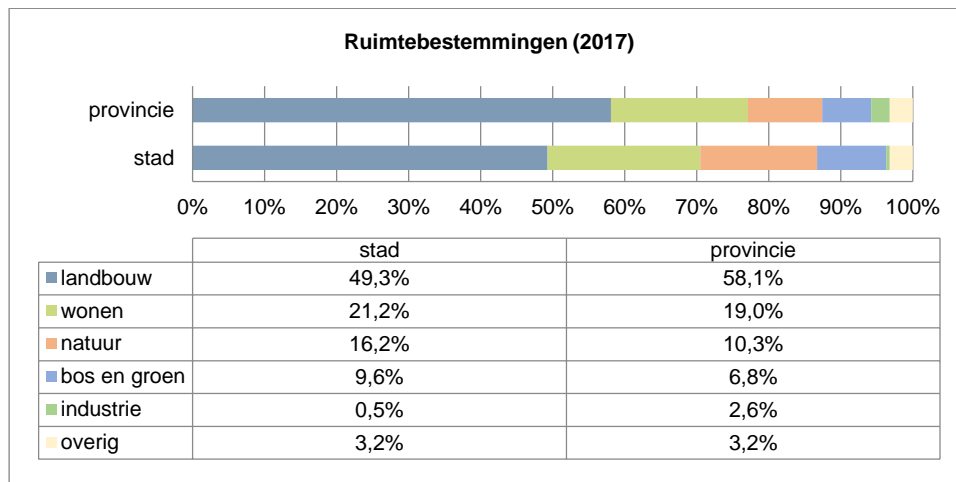
Landgebruik ingenomen door huizen en tuinen

Gemeenten van Vlaams Gewest, 2016, in %

Bron: Departement Omgeving Vlaanderen, bewerking Statistiek Vlaanderen

In Scherpenheuvel-Zichem is er meer natuur, bos en groen dan gemiddeld in de provincie. Landbouwgebied is er minder.

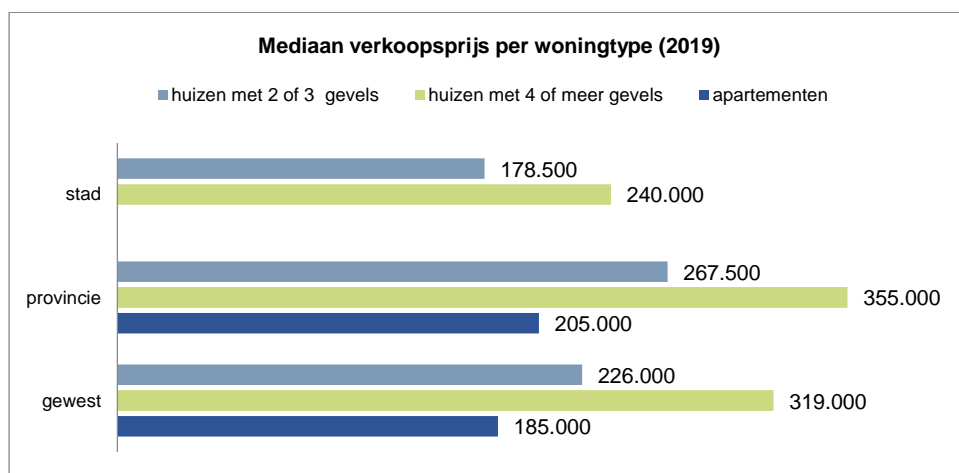

Bron: provincies.incijfers.be

2.3 Wonen en woonomgeving

Voor de titel 'Wonen en woonomgeving' maken we gebruik van de gegevens van het rapport 'Wonen in gemeente Scherpenheuvel-Zichem' van de Provincie in cijfers tenzij anders vermeld. Deze website werd geactualiseerd voor het jaar 2019. De meeste gegevens zijn vergelijkbaar met de gegevens van 2018, die zijn opgenomen in de oorspronkelijke omgevingsanalyse, en worden bijgevolg niet hernomen in dit document. De onderdelen over de verkoopprijzen van de woningen en over de sociale huisvesting worden wel aangepast.

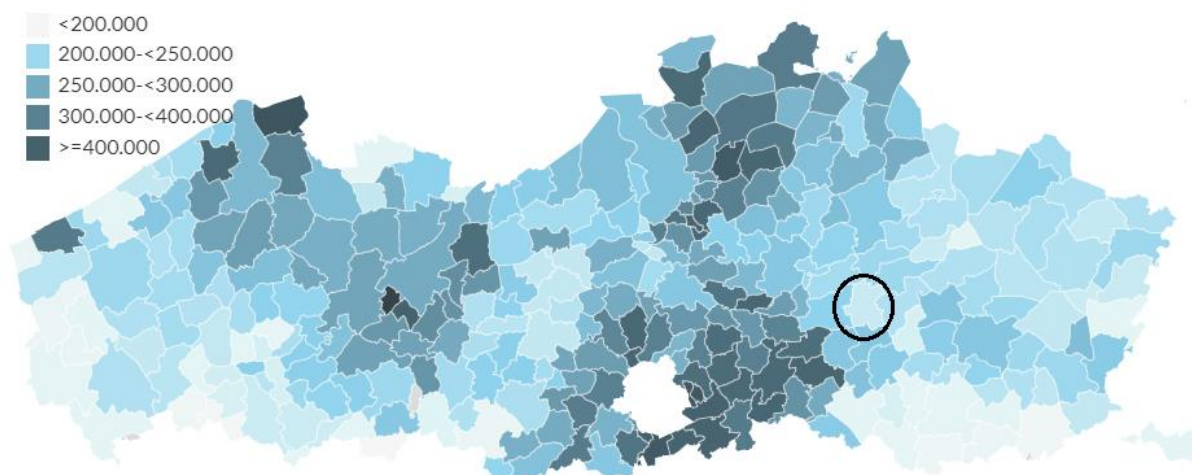
Onderstaande figuur geeft de mediaan verkoops prijs per type woning³. De open bebouwingen in Scherpenheuvel-Zichem zijn in 2019 € 20.000 goedkoper geworden ten opzichte van 2018, terwijl in de provincie en het gewest de meeste prijzen gestegen zijn.

De mediaanprijs voor een woning lag in 2019 lager dan in de omliggende gemeenten.

Mediaanprijs woonhuis

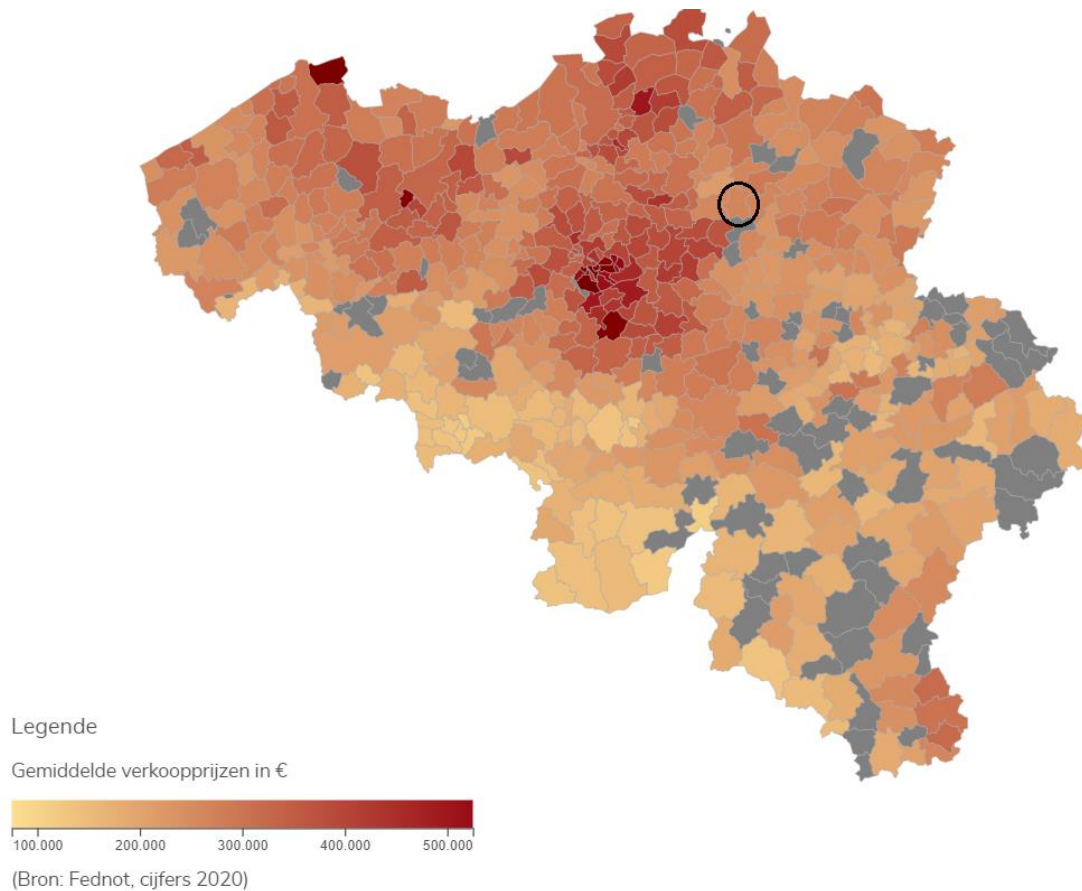
Gemeenten van Vlaams Gewest, 2019, mediaanprijs in euro

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

³ De mediaan geeft het midden van een verdeling aan. Precies de ene helft van de waarnemingen bevindt zich onder deze waarde en de andere helft er boven. Kenmerkend voor de mediaan is dat deze niet beïnvloed wordt door extreme waarden. Hierdoor geven we de voorkeur aan de mediaan boven de gemiddelde waarde.

Uit gegevens van Fednot blijkt echter dat de gemiddelde prijs in de periode 2019-2020 gestegen is met 21 %. De prijzen van de huizen zijn nu vergelijkbaar met die van buurgemeenten Diest en Aarschot.

De coronamaatregelen hebben een gevolg voor de vastgoedmarkt. Er werd voorspeld dat de lagere inkomensgroei als gevolg van de crisis een neerwaarts effect zou hebben op de groei van de vastgoedprijzen. Recent blijkt echter dat opvallend meer kandidaat-kopers op zoek zijn naar een huis met tuin of terras, waardoor de prijzen van die woningen (tijdelijk?) hoger liggen. Volgend jaar zal uit de cijfers blijken welke de effectieve gevolgen zijn.

Onderstaande tabel geeft het totaal aantal sociale huurwoningen weer, hetzij in het beheer van een sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) of van een sociaal verhuurkantoor (SVK). Sociale woningen die eigendom zijn van en beheerd worden door de stad of het OCMW worden hier niet meegeteld.

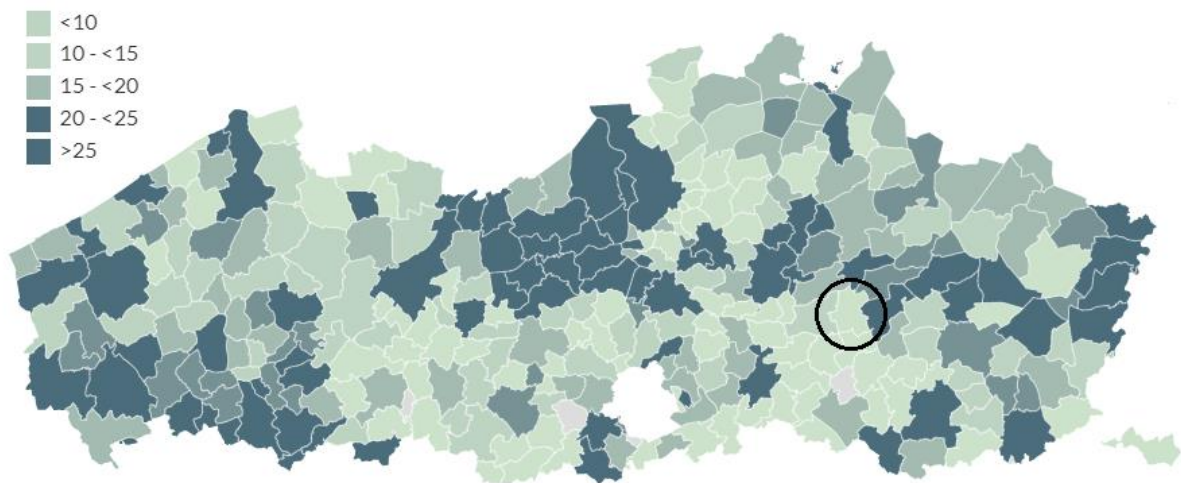
sociale huurwoningen (2020)	huurwoningen SHM	huurwoningen SVK	totaal (SHM+SVK)
stad	80	40	120
provincie	17.409	1.279	18.688
gewest	157.285	11.707	168.992

In Scherpenheuvel-Zichem woont 1,2% van de private huishoudens in een sociale woning ten opzichte van 0,9% in de vorige omgevingsanalyse. In de provincie is dat gemiddeld 3,9% en in het gewest 6,0%. Het behalen van het Bindend sociaal objectief⁴ blijft een aandachtspunt.

⁴<https://www.wonenvlaanderen.be/grond-en-pandenbeleid/bindend-sociaal-objectief-wat-het-sociale-woonaanbod-uw-gemeente>

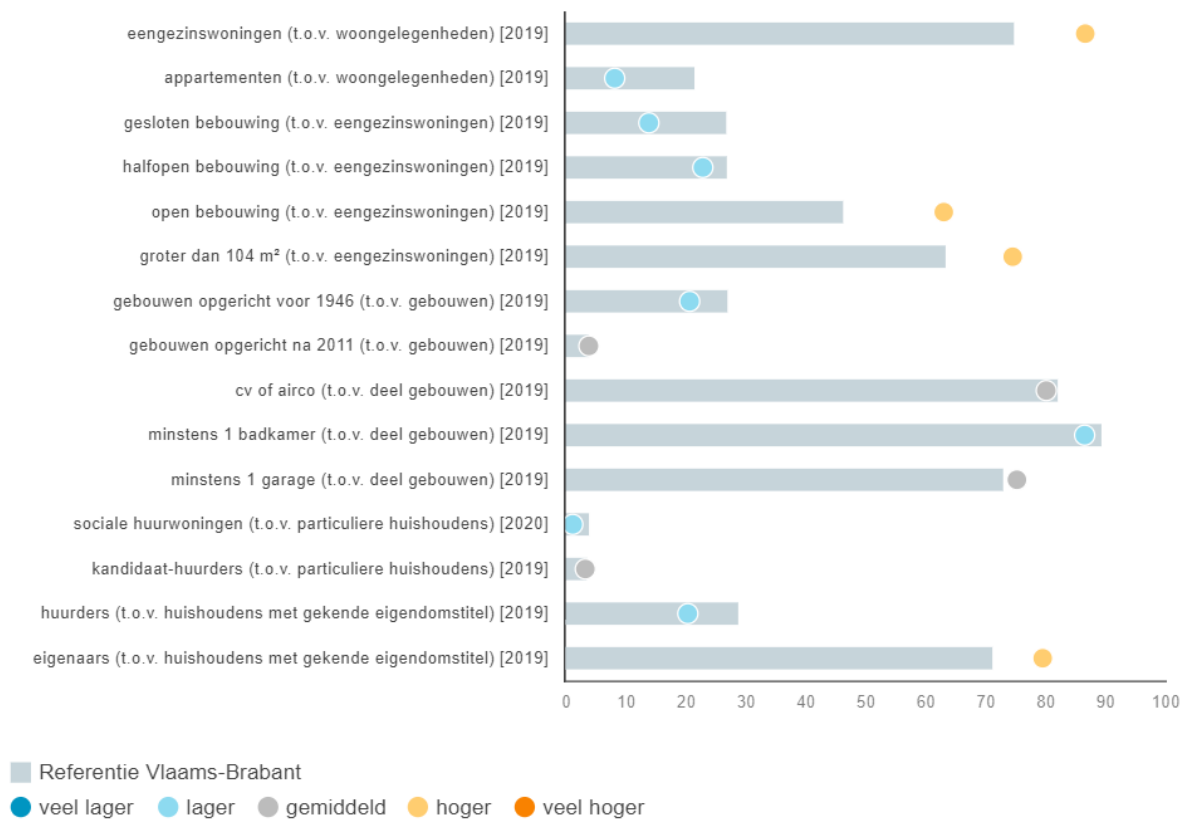
Woningen sociale huisvestingsmaatschappijen

Gemeenten van Vlaams Gewest, 2019, aantal per 1.000 inwoners

Bron: VMSW, bewerking Statistiek Vlaanderen

De onderstaande figuur toont aan de hand van profielstaven in welke mate het percentage van Scherpenheuvel-Zichem (gekleurde bol) afwijkt van het percentage van de provincie (grijze staaf).

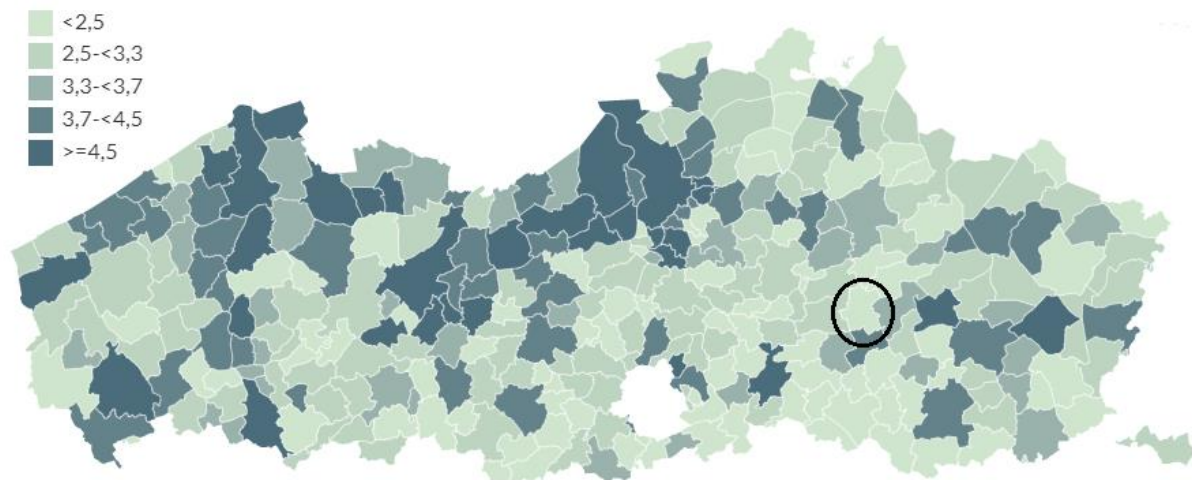
2.4 Mobiliteit

Voor de titel 'Mobiliteit' maken we gebruik van de gegevens van het rapport 'Klimaat in gemeente Scherpenheuvel-Zichem' van de Provincie en van de gegevens uit de Gemeentemonitor. De gegevens van de provincie vertonen geen belangrijke wijzigingen. De nieuwe gegevens van de Gemeentemonitor zijn nog niet gekend.

Volgens de gegevens van Statistiek Vlaanderen lag het gemiddeld aantal ongevallen per 1.000 inwoners voor het hele Vlaamse Gewest in 2019 op 3,5. Scherpenheuvel-Zichem ligt met 2,1 onder dat gemiddelde.

Verkeersongevallen met doden of gewonden

Gemeenten van Vlaams Gewest, 2019, aantal per 1.000 inwoners

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

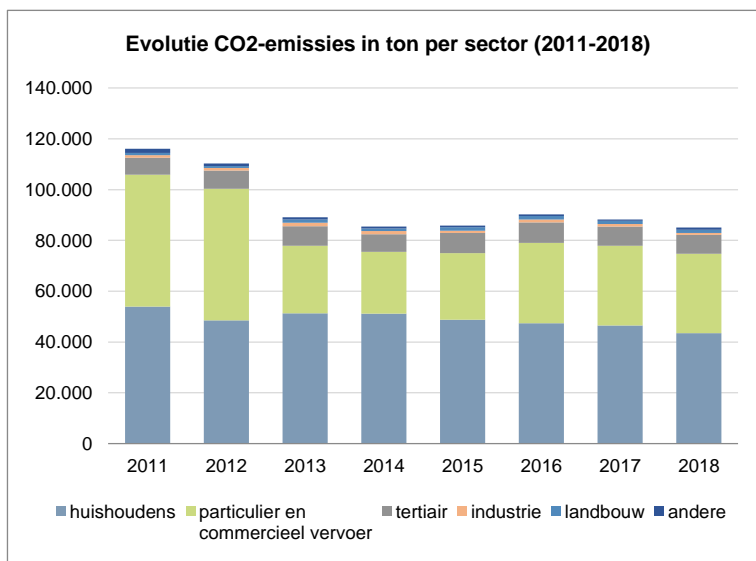
2.5 Milieu en klimaat

Voor de titel 'Milieu' maken we gebruik van de gegevens uit de Gemeentemonitor. Er is geen actualisering van de cijfers beschikbaar.

Voor de titel 'Klimaat' maken we gebruik van de gegevens van het rapport 'Klimaat in gemeente Scherpenheuvel-Zichem' van de Provincie in cijfers. Deze website werd geactualiseerd voor de periode 2018-2019, de omgevingsanalyse wordt aangepast.

De evolutie van de CO₂-emissies voor de periode 2011-2018 is terug te vinden in onderstaande tabel en grafiek.

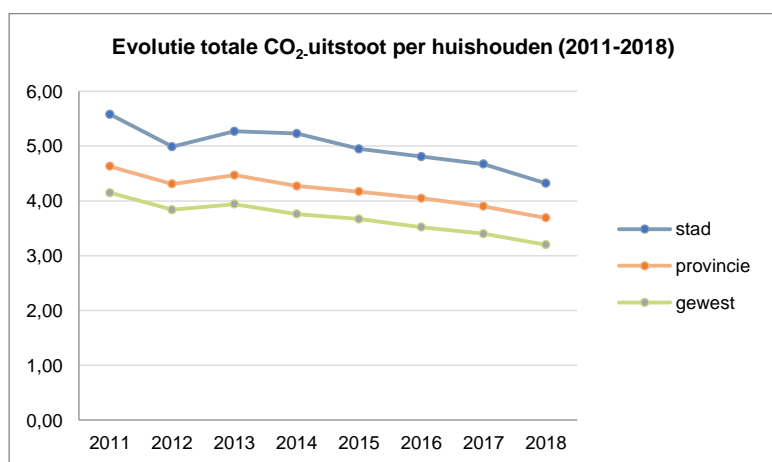
	2011	2018
huishoudens	53.977	43.452
particulier en commercieel vervoer	51.878	31.282
openbaar vervoer	308	258
tertiair	6.746	7.479
industrie	999	771
landbouw	870	1.247
openbare verlichting	293	151
niet toegekend	1.003	416
totaal	116.074	85.056

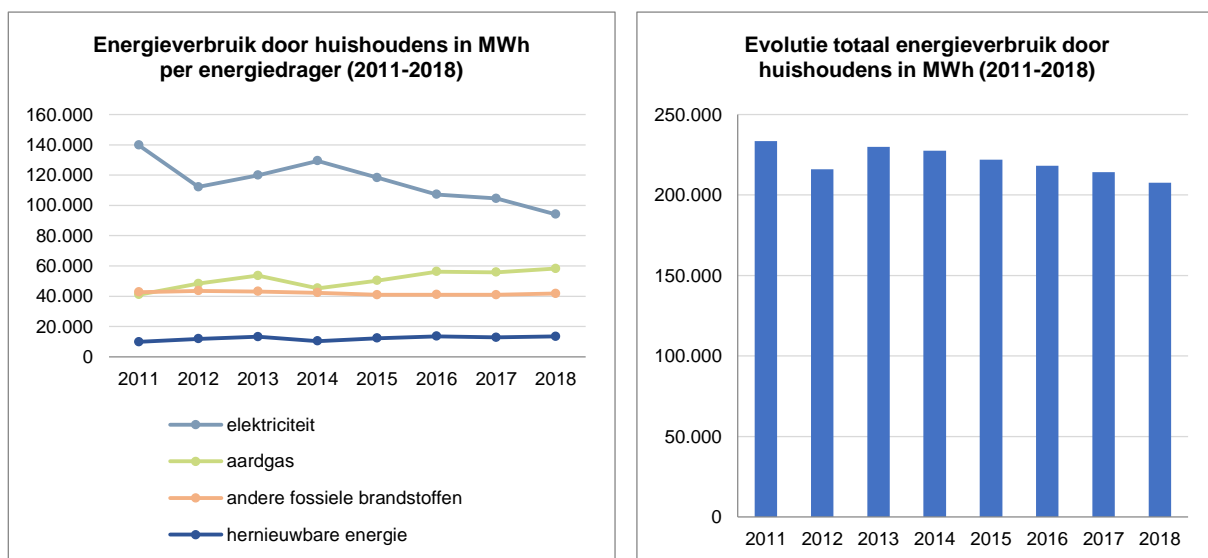
Bron: Departement Omgeving – provincies.incijfers

Scherpenheuvel-Zichem kent in 2018 een daling van de CO₂-uitstoot met 26,7% ten opzichte van 2011. Voor de sectoren Tertiair en Landbouw is er een stijging van de CO₂-uitstoot.

De huishoudens zorgen in Scherpenheuvel-Zichem voor 51,1% van de totale CO₂-uitstoot in 2018. Een huishouden in Scherpenheuvel-Zichem stootte dat jaar gemiddeld 4,32 ton CO₂ uit. Voor Vlaams-Brabant ligt dit gemiddelde op 3,69 ton CO₂ en in het Vlaams Gewest op 3,20 ton CO₂ per huishouden. Er is een dalende trend merkbaar maar de gemiddelde uitstoot ligt in Scherpenheuvel-Zichem hoger dan in de provincie en het gewest.

CO2-uitstoot is gelieerd aan het energieverbruik in woningen.

Tussen 2011 en 2018 is het totale energieverbruik door huishoudens in Scherpenheuvel-Zichem afgenomen met 11,1%. Ter vergelijking: in Vlaams-Brabant en het Vlaams Gewest zien we de cijfers evolueren met respectievelijk -10,0% en -10,3%.

Om de doelstelling van het Burgemeestersconvenant te halen en 40% minder CO₂ uit te stoten tegen 2030, moet gewerkt worden op 2 sporen: energiebesparing enerzijds en de productie van hernieuwbare energie anderzijds. De gegevens van de PV-installaties zijn niet geactualiseerd.

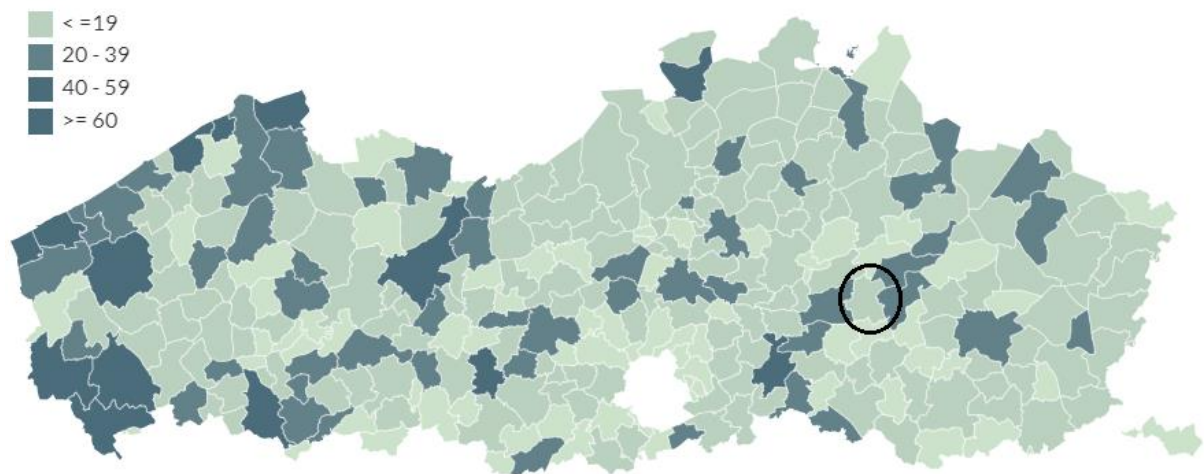
2.6 Cultuur en vrije tijd

Voor de titel 'Cultuur en vrije tijd', maken we overwegend gebruik van de gegevens uit de Gemeentemonitor. Er is geen actualisering van de cijfers beschikbaar.

Uit de gegevens van Statistiek Vlaanderen blijkt dat het vrijetijds- en cultuuraanbod relatief goed is verspreid over Vlaanderen. Aan de kust is er algemeen genomen het hoogste aanbod per 1.000 inwoners. Ook in de centrumsteden Kortrijk, Gent en Leuven liggen de aandelen iets hoger dan gemiddeld. Voor Scherpenheuvel-Zichem zijn er in 2019 27 evenementen per 1.000 inwoners.

Vrijetijds- en cultuuraanbod

Gemeenten van Vlaams Gewest, 2019, aantal evenementen per 1.000 inwoners

Bron: Publiq vzw, bewerking Statistiek Vlaanderen

Meer informatie over vrije tijd is terug te vinden in de Vrijetijdsmonitor via:
<https://www.vrijetijdsmonitorvlaanderen.be/>

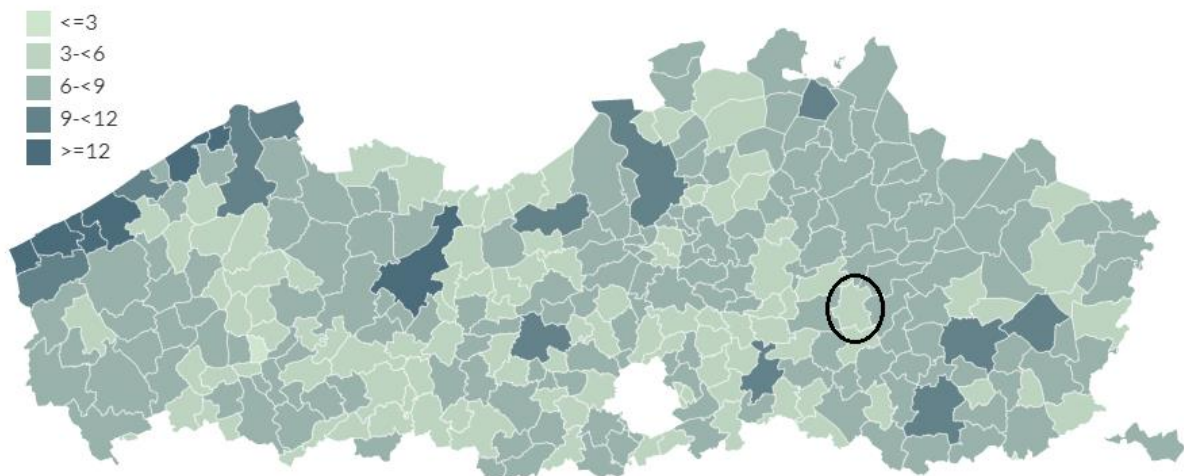
2.7 Overheid

Voor de titel 'Overheid', maken we overwegend gebruik van de gegevens uit de Gemeentemonitor. Er is geen actualisering van de cijfers beschikbaar.

Uit de gegevens van Statistiek Vlaanderen blijkt dat aantal voltijdse equivalenten (VTE) per 1.000 inwoners voor Scherpenheuvel-Zichem 5,77 bedraagt. Vooral de kustgemeenten, grootsteden en centrumsteden stellen het meest aantal personeel te werk.

Personeel bij gemeentebesturen

Gemeenten van Vlaams Gewest, 2019, aantal voltijds equivalenten per 1.000 inwoners

Bron: Agentschap Binnenlands Bestuur, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.8 Armoede

Voor de titel 'Armoede' maken we gebruik van de gegevens van het rapport 'Armoede en kwetsbaarheid in gemeente Scherpenheuvel-Zichem' van de Provincie in cijfers, tenzij anders vermeld. Deze website werd geactualiseerd, de omgevingsanalyse werd aangepast.

De fiscale gegevens van 2018 worden vergeleken met die van 2015 (= gegevens van oorspronkelijke omgevingsanalyse).

fiscale inkomsten	stad 2015	stad 2018	provincie 2015	provincie 2018	gewest 2015	gewest 2018
gemiddeld inkomen per inwoner	19.399	20.491	20.805	21.963	18.970	20.125
mediaaninkomen per aangifte	26.034	27.284	27.160	28.379	25.412	26.518
aangiften < € 20.000 (t.o.v. totale aangiften)	34,8	32,8	34,2	32,4	37,1	34,7

De gegevens van het leefloon van 2019 worden vergeleken met de gegevens van de initiële omgevingsanalyse (2017).

leefloners en equivalent leefloners	stad 2017	stad 2019	provincie 2017	provincie 2019	gewest 2017	gewest 2019
aantal leefloners	52	47	5.213	5.482	36.674	36.810
leefloners per 1.000 inwoners	2,27	2,06	4,63	4,76	5,64	5,57
aantal equivalent leefloners	2	8	425	430	3.155	3.242
equivalent leefloners per 1.000 inwoners	0,10	0,34	0,38	0,37	0,49	0,49

Het aantal leefloners per 1.000 inwoners ligt in Scherpenheuvel-Zichem lager dan gemiddeld in de provincie en het gewest. Het aantal is verder afgenomen ten opzichte van 2017. Het is momenteel nog niet gekend welke invloed de corona-crisis zal hebben op het aantal leefloners.

Het aantal alleenwonenden van 2018 (initiële omgevingsanalyse) wordt vergeleken met de cijfers van 2020.

alleenwonenden	stad 2018	stad 2020	provincie 2018	provincie 2020	gewest 2018	gewest 2020
aantal alleenwonend	2.970	3.116	140.429	143.893	875.723	905.436
alleenwonend tov alle huishoudens	29,5%	30,4%	29,9%	30,2%	31,4%	31,9%
aantal alleenwonend > 80 jaar	664	693	25.414	26.123	153.448	159.521
alleenwonend > 80 jaar tov alle 80-plussers	40,0%	40,1%	37,7%	37,5%	38,5%	38,3%

Het aantal eenoudergezinnen is in 2020 voor stad, provincie en gewest vergelijkbaar met 2018. Het aandeel alleenwonenden neemt toe in Scherpenheuvel-Zichem, provincie en gewest. Het aandeel alleenwonenden ouder dan 80 jaar neemt enkel in Scherpenheuvel-Zichem toe.

Het aantal kredietnemers met minstens één achterstallig krediet neemt af van 429 naar 419.

In 2019 zijn er in Scherpenheuvel-Zichem 336 unieke gezinnen op de wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen, wat 3,3% van het totaal aantal gezinnen bedraagt. In 2017 was dat nog 295 gezinnen (2,8%).

In Scherpenheuvel-Zichem heeft 20,1% van de 65-plussers in 2020 een tegemoetkoming in het kader van de Vlaamse zorgverzekering voor ambulante zorgen. In 2016 was dat 19,9%. Het aandeel ten opzichte van het totaal aantal 65-plussers blijft stabiel, maar is ongeveer het dubbele van het gemiddelde in de provincie en in Vlaanderen, waar de aandelen eveneens stabiel blijven.

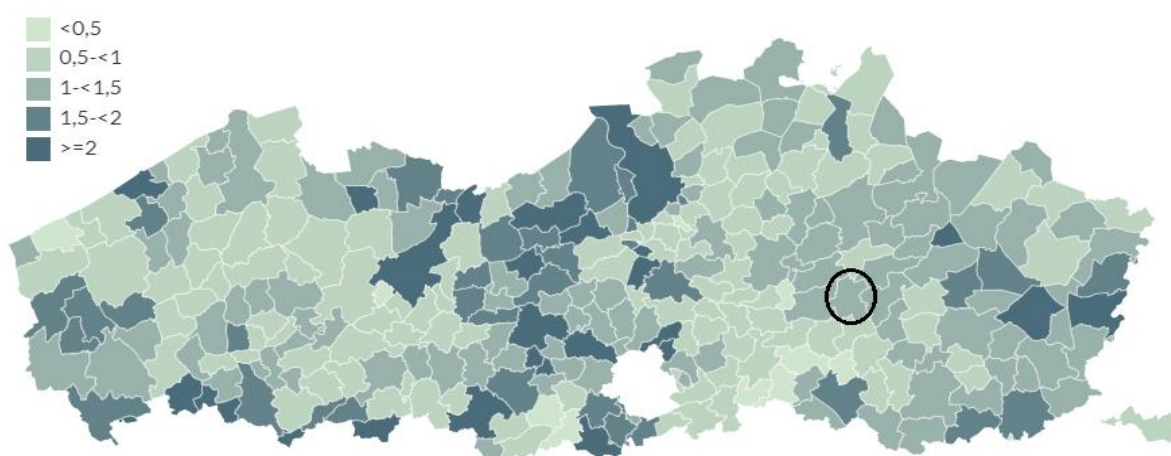
Zorgverzekering mantel- en thuiszorg (2020)	stad	provincie	Gewest
lopende dossier in de mantel-en thuiszorg	1.434	28.031	188.656
mantel-en thuiszorg 65-... jaar	1.125	21.185	138.617
mantel-en thuiszorg 65-... jaar (t.o.v. alle 65-plussers)	20,1%	9,4%	10,2%

De cijfers met betrekking tot werkloosheid 2019 zijn vergelijkbaar met 2018 (= gegevens van oorspronkelijke omgevingsanalyse).

Gemiddeld genomen lag het aandeel van de huishoudelijke afnemers met een ingeschakelde budgetmeter voor elektriciteit eind 2019 in het Vlaamse Gewest op 1,4%. Voor Scherpenheuvel-Zichem is dat 1,0%.

Huishoudelijke afnemers met ingeschakelde budgetmeter voor elektriciteit

Gemeenten van Vlaams Gewest, 2019, in %

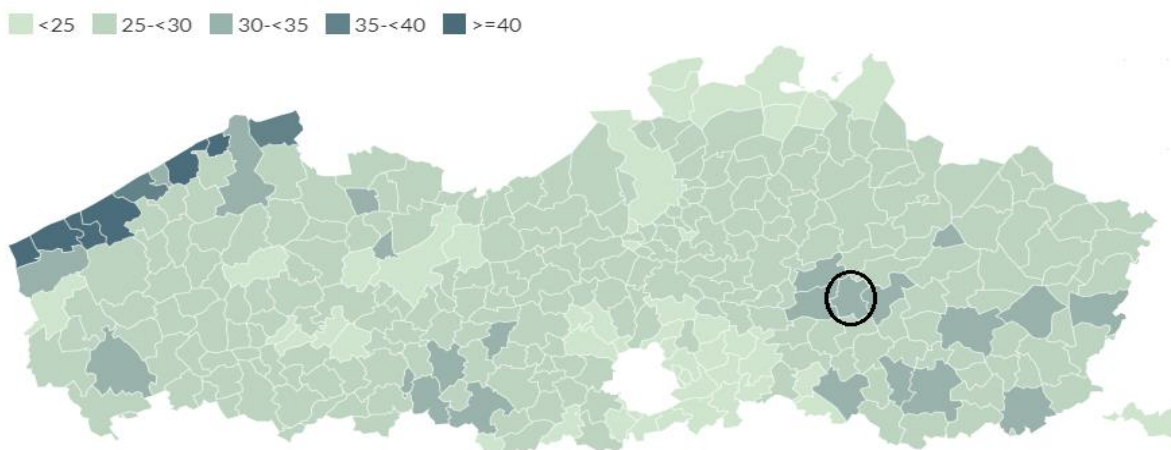

Bron: VREG, bewerking Statistiek Vlaanderen

Begin 2018 ontvingen bijna 1,8 miljoen inwoners van het Vlaamse Gewest een vervangingsinkomen in het kader van de sociale zekerheid. Het gaat om de som van het aantal personen met een pensioenuitkering, een werkloosheidsuitkering of een uitkering voor arbeidsongeschiktheid. In Scherpenheuvel-Zichem is dat in 2018 34% van de bevolking.

Bevolking met vervangingsinkomen

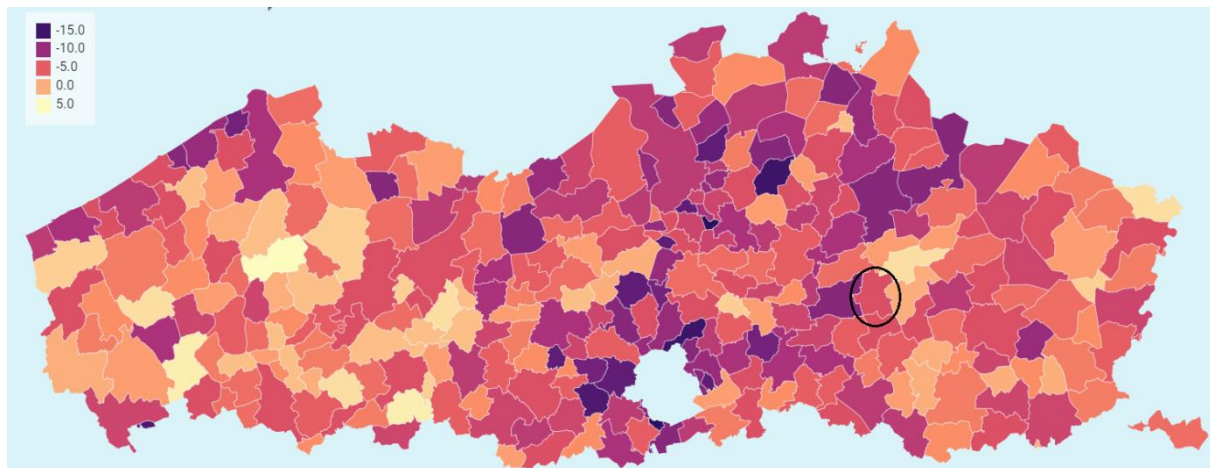
Gemeenten van Vlaams Gewest, 2018, in %

Bron: DWH AM&SB, bewerking Statistiek Vlaanderen

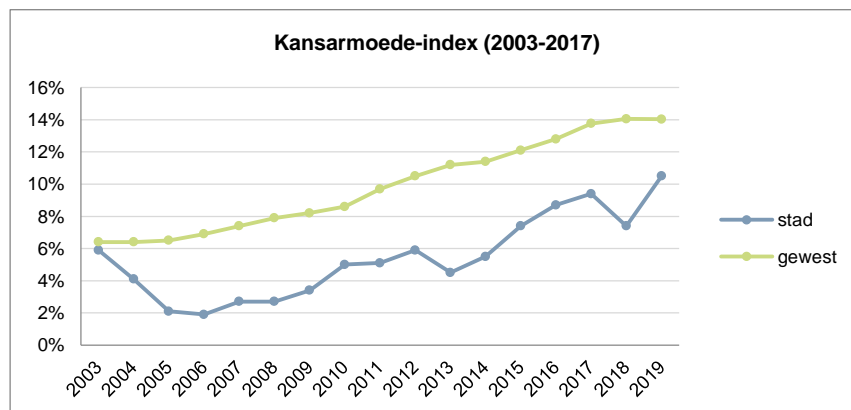
In september 2020 werd de armoedebaarometer gepubliceerd. Op basis van 16 indicatoren worden alle gemeenten van Vlaanderen geëvalueerd. De 16 gebruikte indicatoren worden opgedeeld in drie groepen: armoede-indicatoren, indicatoren die potentiële armoede meten en indicatoren van inspanningen van gemeenten. Een gemeente die het beter doet dan in 2008 (of ander beginpunt) scoort positief of positiever afhankelijk van de graad van verbetering en omgekeerd. Zo worden er per criterium scores gegeven, gaande van -2, -1 over 0, +1 tot +2. Zo krijgt men per indicator een beeld of de gemeente op deze indicator het beter doet of het slechter doet.

De totale score van Scherpenheuvel-Zichem over de 16 criteria is -6. Het volledige rapport is terug te vinden op www.komafmetarmoede.be.

Bron: www.komafmetarmoede.be/armoedebaarometer/de-cijfers/

De kansarmoede-index, die gebaseerd is op het aantal kinderen dat wordt geboren in een kansarm gezin volgens de criteria van Kind en Gezin, ligt lager dan het Vlaamse gemiddelde maar is de voorbije jaren, uitgezonderd in 2018, in stijgende lijn.

Bron: www.kindengezin.be/cijfers-en-rapporten/cijfers/kansarmoede

Zie ook: onderwijskansarmoede indicator bij onderdeel 2.10 'Onderwijs en vorming'.

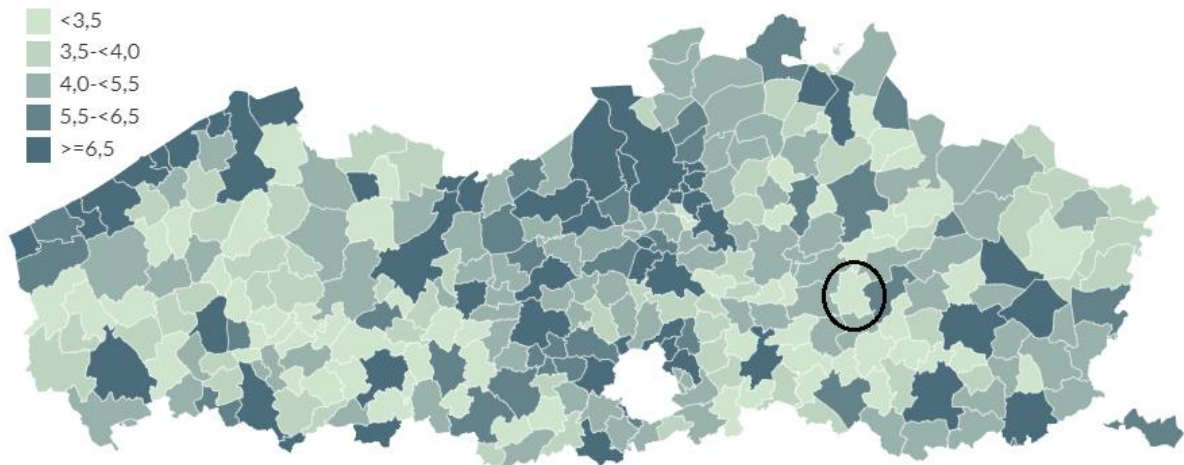
2.9 Samenleven

Voor de titel 'Samenleven', maken we overwegend gebruik van de gegevens uit de Gemeentemonitor. Er is nog actualisering van de cijfers beschikbaar.

De criminaliteitsgraad geeft het aantal geregistreerde feiten weer per 100 inwoners. Voor Scherpenheuvel-Zichem is dat in 2019 2,9 feiten per 100 inwoners. Voor Diest is dat 5,9.

Criminaliteitsgraad

Gemeenten van Vlaams Gewest, 2019, aantal geregistreerde feiten per 100 inwoners

Bron: Federale Politie, bewerking Statistiek Vlaanderen

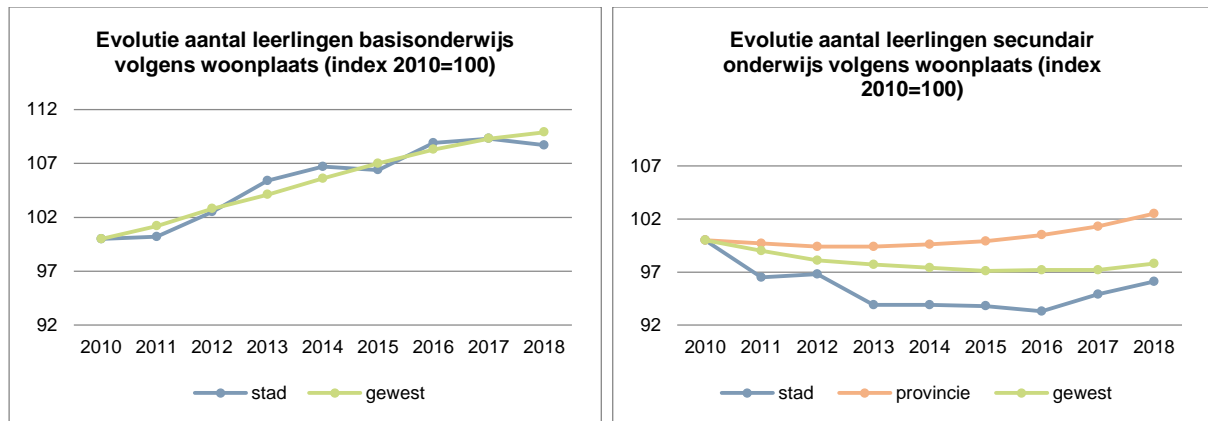
Bijkomende informatie is beschikbaar in de Veiligheidsmonitor via:

<http://www.moniteurdesecurite.policefederale.be/assets/pdf/2018/politiezones/5396.pdf>

2.10 Onderwijs en vorming

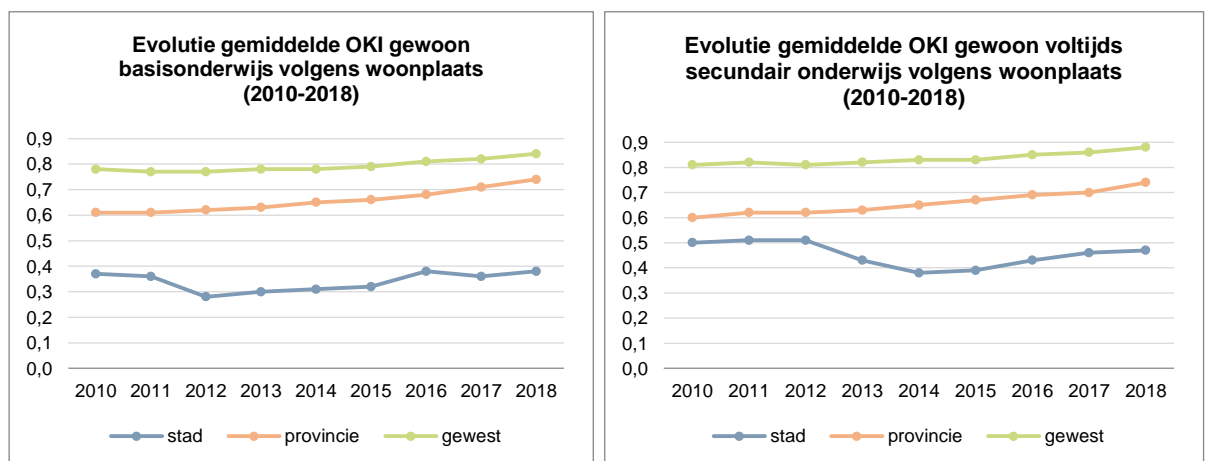
Voor de titel 'Onderwijs en vorming' maken we gebruik van de gegevens van het rapport 'Onderwijs Scherpenheuvel-Zichem' van de Provincie in cijfers, tenzij anders vermeld.

De leerlingenaantallen zijn ongeveer hetzelfde gebleven als in de vorige omgevingsanalyse (gegevens tot en met 2017).

Het aandeel vroegtijdige schoolverlater ten opzichte van alle schoolverlaters is gedaald van 7,7% in de periode 2013-2015 tot 6,9% in de periode 2016-2018. Dit is minder dan het Vlaamse gemiddelde dat tijdens periode 2016-2018 10,7% bedraagt.

De onderwijskansarmoede indicator (OKI) is stabiel gebleven en blijft onder het gemiddelde van de provincie en van Vlaanderen.

2.11 Ondernemen en werken

Voor de titel 'Ondernemen en werken' maken we gebruik van de gegevens van het rapport 'Detailhandel Scherpenheuvel-Zichem' van de Provincie in cijfers, tenzij anders vermeld.

Het totaal aantal BTW-plichtigen in Scherpenheuvel-Zichem bedraagt 1.647 in Scherpenheuvel-Zichem in 2019. In de vorige omgevingsanalyse (cijfers 2016) was dit 1.539. Het ondernemerschap zit nog steeds in de lift.

Het aantal panden, dat wordt gebruikt voor detailhandel⁵, is sinds 2008 verminderd met 13 %. De totale gevulde winkelopervlakte is tijdens die periode toegenomen met 21 %. Het aantal leegstaande handelspanden is toegenomen.

Evolutie handelspanden en winkelvloeroppervlakte (WVO)	2008	2015	2020
Aantal handelspanden	438	395	379
Winkelvloeroppervlakte (m ²)	23.793	29.312	32.195
Aantal gevulde handelspanden	404	356	331
Winkelvloeroppervlakte gevulde handelspanden (m ²)	20.668	25.099	26.451
Aantal leegstaande handelspanden	34	39	48
Winkelvloeroppervlakte leegstaande handelspanden (m ²)	2.315	4.213	5.744

In Scherpenheuvel-Zichem is Horeca een belangrijk gegevens. Horeca beïnvloedt in grote mate de sfeer en het straatbeeld van de stad en is op die manier mee bepalend voor het economisch weefsel.

Horeca	2008	2015	2020
Verblijf	2	2	2
Eetgelegenheden	49	52	46
Afhaalmaaltijden	2	1	2
Koffie en dessert	3	2	2
Drankgelegenheden	51	29	24
Andere	7	6	5

Vooraf het aantal drankgelegenheden is in de periode 2008-2020 afgenomen. De Horeca wordt ook zwaar getroffen door de corona-maatregelen van de hogere overheid. Het is nog niet gekend wat de invloed daarvan zal zijn op het aanbod in Scherpenheuvel-Zichem.

⁵ Detailhandel = handelsactiviteiten waarbij de handelaar goederen verkoopt aan de eindgebruiker, dus waarbij de consument de rechtstreekse afnemer is.

2.12 Zorg en gezondheid

Voor de titel 'Zorg en gezondheid', maken we overwegend gebruik van de gegevens uit de Gemeentemonitor. Er is geen actualisering van de cijfers beschikbaar.

Onderstaande gegevens zijn gebaseerd op het rapport Ouderenzorg Scherpenheuvel-Zichem, dat beschikbaar is via provincies.incijfers.be en waarin Scherpenheuvel-Zichem vergeleken wordt met provincie Vlaams-Brabant en met het Vlaamse gewest.

aantal ouderen (2020)	Scherpenheuvel-Zichem	provincie	gewest
65-... jaar (t.o.v. inwoners)	24,1%	19,4%	20,5%
80-... jaar (t.o.v. inwoners)	7,4%	6,0%	6,3%

Het aantal inwoners vanaf 65 jaar ligt hoger dan in de provincie en het gewest. Volgens prognoses stijgen de aantallen tot 30% 65-plussers en 10,5% 80-plussers in 2035. De gemiddelden in Vlaanderen zouden dat jaar respectievelijk 25,5% en 8,2% bedragen.

26,1% van de 65-plussers is alleenwonend in 2020. Van de 80-plussers is dat 40,1%. Voor Vlaanderen zijn de aantallen gemiddeld 27,5% en 38,3%.

Een toename bij het aantal ouderen betekent ook een toenemende behoefte aan zorg.

In 2018 werd er per 65-plusser gemiddeld 16,6u gezinszorg gepresteerd. Voor Vlaams-Brabant en Vlaanderen ging het om respectievelijk 8,4u en 9,6u. In Scherpenheuvel-Zichem is dat ongeveer het dubbele.

De Vlaamse programmatie voorziet 1 dienstencentrum per begonnen schijf van 15.000 inwoners. Dit betekent twee lokale dienstencentra in onze gemeente. Momenteel is er geen dienstencentrum. In 2019 zijn er 328 bedden in woonzorgcentra.

In 2018 heeft 27,6% van de 65-plussers in Scherpenheuvel-Zichem recht op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Dit cijfer geeft een beeld over het aantal ouderen met een beperkt inkomen. Dit is vergelijkbaar met het Vlaamse gewest (27,4 %). In de provincie ligt dat aantal met 20,9% iets lager.

Het rapport 'Kerncijfers voor buurtgerichte zorg' dat beschikbaar is op provincies.incijfers biedt bijkomende informatie.

3 Interne omgevingsanalyse

De interne omgevingsanalyse biedt informatie over de interne werking van de organisatie. Deze werd opgemaakt volgens de leidraad organisatiebeheersing voor lokale besturen van de Vlaamse Overheid en bestaat uit 11 thema's. De actualisering gebeurt per thema.

Het model van de leidraad bestaat uit 10 thema's waarvoor telkens doelstellingen op het vlak van organisatiebeheersing en beheersmaatregelen zijn uitgewerkt. Die doelstellingen zijn de basisvoorwaarden waaraan moet worden voldaan om een organisatie in het algemeen goed te kunnen beheersen.

De thema's zijn:

- Doelstellingen, proces- en risicomanagement
- Belanghebbendenmanagement
- Monitoring
- Organisatiestructuur
- Personeelsbeleid
- Organisationscultuur
- Informatie en communicatie
- Financieel management
- Facilitaire middelen
- Informatie- en communicatietechnologie

3.1 Aanpak van organisatiebeheersing

Het algemeen kader van het organisatiebeheersingssysteem en het handboek organisatiebeheersing werden goedgekeurd door de gemeenteraad en raad voor maatschappelijk welzijn op 17.06.2020 en door de raad van bestuur van het AGB Patrimonium Scherpenheuvel-Zichem op 24.06.2020.

Het organisatiebeheersingssysteem bepaalt op welke wijze de organisatiebeheersing wordt georganiseerd, met inbegrip van de te nemen controlemaatregelen, procedures en de aanwijzing van de personeelsleden en organen die ervoor verantwoordelijk zijn, en de rapporteringsverplichtingen van de personeelsleden die bij het organisatiebeheersingssysteem betrokken zijn.

Het organisatiebeheersingssysteem beantwoordt minstens aan het principe van functiescheiding waar mogelijk en is verenigbaar met de continuïteit van de werking van de diensten.

Het organisatiebeheersingssysteem werd vastgesteld door de algemeen directeur, na overleg met het managementteam. De rapportering organisatiebeheersing werd voorgelegd aan de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn op 19.12.2019 en op 25.06.2020.

3.2 Doelstellingen- en procesmanagement

Op 16.12.2019 hebben het college van burgemeester en schep en het vast bureau zich akkoord verklaard met de missie en visie van het lokaal bestuur Scherpenheuvel-Zichem. Op 30.01.2020 werden de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn in kennis gesteld.

Op 24.02.2020 werden het college van burgemeester en schepenen en het vast bureau in kennis gesteld van de invulling van de organisatiewaarden van het lokaal bestuur Scherpenheuvel-Zichem. Op 23.04.2020 werden de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn in kennis gesteld.

De gemeenschappelijk gedragen missie, visie en organisatiewaarden werden gecommuniceerd aan alle medewerkers tijdens een personeelsvergadering. In de toekomst wordt er werk gemaakt van de vertaling van deze missie, visie en waarden naar de werkvloer.

Alle processen werden geïnventariseerd in het handboek organisatiebeheersing. Er werd een onderscheid gemaakt tussen waardecreërende, sturende en ondersteunende processen met als doel de eisen van de betrokken partijen om te zetten zodat tevredenheid bij alle betrokken partijen, zowel intern als extern, gerealiseerd kan worden.

Het handboek organisatiebeheersing beschrijft anderzijds ook het organisatiebeheersingssysteem van gemeente, OCMW en AGB Patrimonium Scherpenheuvel-Zichem, de manier waarop en met welke middelen een permanente verbetering van de kwalitatieve dienstverlening en werking bereikt kan worden.

Het handboek organisatiebeheersing werd ter kennisgeving voorgelegd aan de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn op 19.12.2019.

3.3 Belanghebbendenmanagement

In uitvoering van de missie en visie van de organisatie is er een afsprakennota tussen het college van burgemeester en schepenen en het managementteam over de onderlinge samenwerking tijdens de legislatuur 2019-2024. Deze afspraken gelden eveneens voor de samenwerking tussen het vast

bureau van het OCMW, het managementteam en de algemeen directeur. Deze afsprakennota werd goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen en het vast bureau op 15.06.2020.

De deontologische code voor lokale mandatarissen werd goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen op 23.09.2019, de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn op 19.12.2019, het AGB Patrimonium Scherpenheuvel-Zichem op 17.12.2020 en ter kennisname voorgelegd aan het Bijzonder comité van de sociale dienst op 20.01.2020.

3.4 Monitoring

Er zijn geen aanpassingen ten opzichte van vorige omgevingsanalyse.

3.5 Financieel management

Het meerjarenplan 2020-2025 werd tijdig opgemaakt en werd goedgekeurd door de gemeenteraad en door de raad van maatschappelijk welzijn op 19.12.2020.

De belasting- en retributie reglementen van de stad werden geëvalueerd. De aangepaste reglementen werden goedgekeurd door de gemeenteraad op 28.11.2020 en op 19.12.2020. Als gevolg van de corona-maatregelen van de hogere overheid werden er verschillende belasting- en retributiereglementen aangepast in de zittingen van de gemeenteraad op 23.04.2020, 25.06.2020 en 17.09.2020. Het college van burgemeester en schepenen heeft bijkomende vrijstellingen beslist in de zittingen van 29.06.2020, 13.07.2020 en 07.09.2020.

De jaarrekening 2019 van de stad werd goedgekeurd door de gemeenteraad op 28.05.2020. De jaarrekening 2019 van het AGB werd goedgekeurd door de raad van maatschappelijk welzijn op 25.06.2020.

De evolutie van de budgetten bij de stad wordt per kwartaal gerapporteerd. De financieel directeur volgt de budgetten nauwgezet op en doet de nodige voorstellen tot interne kredietaanpassingen of budgetwijzigingen om te voorkomen dat de budgetten te vroeg zouden uitgeput zijn.

De rapporteringen volgens de verplichtingen van het decreet over het lokaal bestuur werden voorgelegd aan de gemeenteraad op 28.05.2020 en aan de raad voor maatschappelijk welzijn op 25.06.2020.

Op 01.01.2020 is de stad overgestapt van de financiële toepassing van Remmicom naar de toepassing van Logins. Deze overstap noodzaakt tot aanpassing van bepaalde processen. De overstap is voelbaar in de hele organisatie aangezien er decentraal gewerkt wordt.

3.6 Organisatiestructuur

De principes en aandachtspunten van organogram fase 2 werden principieel goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen en het vast bureau op 18.02.2019, op voorwaarde dat er bij alle principes wordt verduidelijkt dat die streefdoelen zijn.

Voor de opmaak van een nieuw geïntegreerd organogram werd er tevens een nieuw organisatiebeeld goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen en het vast bureau op 23.12.2019.

Vanuit dit beeld werd een eerste ontwerp van organogram opgemaakt voor de toekomstige organisatie en gepresenteerd aan het college van burgemeester en schepenen op 05.10.2020.

3.7 Personeelsbeleid

Er wordt gestreefd naar een billijke verloning voor iedereen. Inhoudelijk vergelijkbare jobs worden soms verschillend verloond. Deze verschillen worden maximaal weggewerkt; dit kan zowel door het aanpassen van het takenpakket. Er wordt naar gestreefd dat het laagste verloningsniveau binnen de organisatie niveau D is. Hiervoor werden de principes en aandachtspunten van organogram fase 2 goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen en het vast bureau op 18.02.2019.

Vanaf 01.11.2020 gaat de nieuwe interne preventieadviseur van start.

3.8 Organisatiecultuur

Er werd een gemeenschappelijk gedragen missie, visie en organisatiewaarden goedgekeurd door de respectievelijke raden. Deze werden gecommuniceerd aan alle medewerkers tijdens een personeelsvergadering. In de toekomst wordt er werk gemaakt van de vertaling van deze visie en waarden naar de werkvloer.

In 2020 werd er van start gegaan met het leertraject voor leidinggevendenden. Heel wat leidinggevendenden gedragen zich eerder als expert en nemen hun rol als leidinggevende en coach niet voldoende op. Dit traject streeft ernaar de leidinggevende competenties van deze mensen te versterken.

3.9 Informatie en communicatie

De communicatiedienst maakte een communicatieplan op, op basis van de resultaten van het communicatieonderzoek (externe communicatie) en de speerpunten van het meerjarenplan. Hierbij werd ook gekeken naar de missie, visie en waarden van de organisatie, de wettelijke verplichtingen en de input uit de omgevingsanalyse. Het communicatieplan werd goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen op 20.01.2020 en door de gemeenteraad op 30.01.2020. Een aantal acties uit het communicatieplan zijn uitgevoerd of in uitvoering:

Er wordt ingezet op duidelijke communicatie met helder en eenvoudig taalgebruik. Het taalbeleidsplan is goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen en het vast bureau op 27.01.2020. Het college van burgemeester en schepenen heeft op 29.06.2020 een leverancier aangeduid voor het ontwerp van een logo en nieuwe huisstijl. Het college van burgemeester en schepenen heeft op 21.09.2020 het nieuwe logo van het lokale bestuur goedgekeurd. Het dossier wordt ter kennisgeving voorgelegd aan de gemeente- en OCMW-raad.

Het college van burgemeester en schepenen heeft op 13.07.2020 de gunning van de app ter bevordering van de sociale cohesie binnen buurten aan Hoplr goedgekeurd. Hoplr heeft in de loop van september zijn buurtnetwerk uitgerold in Scherpenheuvel-Zichem.

Crisiscommunicatie naar aanleiding van de coronacrisis, maakt een aanzienlijk deel uit van de communicatieacties van de communicatiedienst.

3.10 Facilitaire middelen, opdrachten en contracten

Er zijn geen aanpassingen ten opzichte van de vorige analyse.

3.11 ICT

In het kader van een strategisch en operationeel ICT-beleid in de scholen, heeft de ICT-dienst de eerste stappen gezet door stelselmatig het beheer en aansturing van het datanetwerk van de scholen op zich te nemen.

In 2020 werd er een groot inhaalmanoeuvre gedaan om een groot deel van de verouderde ICT-infrastructuur te vernieuwen.

Back-ups gebeuren dagelijks en worden off-site bewaard. Er is tevens een bijkomende maandelijkse offline back-up op tape, deze wordt bewaard in een kluis op het stadhuis.

De verouderde serverinfrastructuur werd in 2020 vernieuwd en wordt momenteel uitgebouwd tot een DRP-omgeving. De procedures en documentatie zijn echter niet volledig en moeten up-to-date gebracht worden.

Het toegangsbeleid lokaal bestuur Scherpenheuvel-zichem werd goedgekeurd. Het vormt de basis voor een goede en beheerste toegang tot de burelen, ruimten en faciliteiten van het lokaal bestuur. Er werd ook bepaald wat te doen met fysieke en digitale toegangen bij langdurige afwezigheden.

Er werd een afsprakennota 'controle toegangsrechten' opgesteld. Dit document bevat een goede praktijk voor controle op logische (netwerk) toegangsbeveiliging en fysieke toegangen van het lokaal bestuur. De nota is de basis voor de controle tussen ondersteunende diensten, betreffende toegang tot digitale mappen, bestanden, systemen, programma's... alsook de burelen, ruimten en faciliteiten van het lokaal bestuur.

Het lokaal bestuur Scherpenheuvel-Zichem stelt draadloze internettoegang ter beschikking van zijn werknemers en bezoekers. Hiertoe werden in het stadhuis, GC den egger en het Sociaal Huis toegangspunten geplaatst, zodat personeelsleden en bezoekers draadloos kunnen werken en surfen.